

"...

“2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'na 12/7/2013 tarih ve 6495 sayılı Kanun'un 22. maddesi ile eklenen "Aday sürücülük" başlıklı Ek 17. maddesinde yer alan, "aday sürücülerin sürücü belgelerinin iptal edilme (...) şartları (...) yönetmelikle düzenlenir." ibarelerinin iptali istenilmektedir.

Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti; eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına saygılı, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adil bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuki güvenliği sağlayan, hukuk kurallarıyla kendini bağlı sayan ve yargı denetimine açık olan devlettir.

Hukuk devletinin temel ilkelerinden biri belirliliktir. Bu ilkeye göre yasal düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır, uygulanabilir ve nesnel olması, ayrıca kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarına imkân tanımaması gerekir. Belirlilik ilkesi; hukuksal güvenlikle bağlantılı olup bireyin kanundan, belirli bir kesinlik içinde, hangi somut eylem ve olguya hangi hukuksal yaptırımın veya sonucun bağlandığını, bunların idareye hangi müdahale yetkisini verdiğini bilmesini zorunlu kılmaktadır.

Anayasa'nın 38. maddesinin birinci fıkrasında “Kimse, işlendiği zaman yürürlükte bulunan kanunun suç saymadığı bir fiilden dolayı cezalandırılmaz; kimseye suçu işlediği zaman kanunda o suç için konulmuş olan cezadan daha ağır bir ceza verilemez” denilerek suçun kanuniliği; üçüncü fıkrasında da “Ceza ve ceza yerine geçen güvenlik tedbirleri ancak kanunla konulur” denilerek cezanın kanuniliği ilkesi güvence altına alınmıştır.

Anayasa'nın anılan maddesinde yer alan suçta ve cezada kanunilik ilkesi uyarınca hangi fiillerin yasaklandığının ve bu yasak fiillere verilecek cezaların hiçbir kuşkuya yer bırakmayacak açıklıkta, anlaşılır ve sınırları belirli olarak kanunda gösterilmesi gerekmektedir. Kişilerin yasak fiilleri önceden bilmeleri düşüncesine dayanan bu ilkeyle temel hak ve özgürlüklerin güvence altına alınması amaçlanmaktadır (AYM, E.2020/16, K.2020/33, 25/6/2020, § 15).

Suçta ve cezada kanunilik ilkesi Anayasa'nın 13. maddesinde ifade edilen temel hak ve özgürlüklerin ancak kanunla sınırlanabileceğine ilişkin kuralın suç ve cezalar yönünden özel düzenlemesi olarak değerlendirilebilir. Suçta ve cezada kanunilik ilkesi, cezalandırmanın temel haklara etkisinden kaynaklanan önemi nedeniyle zaman içinde bir ceza hukuku kavramı olarak alt ilkeler de içerecek şekilde gelişmiştir (AYM, E.2019/9, K.2019/27, 11/4/2019, § 15).

Ayrıca, Anayasa'nın 38. maddesinde idari suç ve cezalar ile adli suç ve cezalar arasında bir ayırım yapılmadığından her ikisi de bu maddede öngörülen ilkelere tâbidir. Adli ve idari suçlarda davranış normlarına aykırı ve haksızlık teşkil eden bir fiille, kanun koyucunun koruma altına aldığı hukuki bir değer ihlâli söz konusu olup adli ve idari cezaların her ikisi de cebir içermektedir (AYM, E.2015/85, K.2016/3, 13/1/2016, §13).

Bu açıklamalar çerçevesinde uyuşmazlık incelendiğinde, davaya konu edilen işlemin bir idari yaptırım olduğu hususunda duraksama bulunmamaktadır. Buna göre, düzenlenen alanda temel ilkelerin kanunla konulmasını ve çerçevenin kanunla çizilmesini ifade eden kanuni

düzenleme ilkesi uyarınca aday sürücü belgesinin iptaline dayanak alınabilecek eylemlerin yasa ile düzenlenmesi ve / veya çerçevenin kanunla çizilmesi gerekirken ilgili düzenlemede bu hususta herhangi bir düzenlemeye yer verilmemesi suretiyle idareye sınırları belirli olmayan bir düzenleme yetkisi verildiği anlaşıldığından aday sürücülerin sürücü belgelerinin iptal edilme şartlarının yönetmelikle düzenlenmesini öngören düzenlemenin kanuni düzenleme ilkesine uygun olmadığı sonucuna varılmıştır.

Başka bir anlatımla, iptali istenilen kuralla, temel hak ve özgürlüklere ilişkin bir alanda, doğrudan ikincil düzenlemeler vasıtasıyla, idare tarafından kurallar konulmasına imkân tanınmakta olup idari cezaların düzenlenmesi bakımından idarenin keyfi uygulamalarını önleyici, objektif nitelikte herhangi bir çerçeve hüküm getirilmediği görüldüğünden 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'na 12/7/2013 tarih ve 6495 sayılı Kanun'un 22. maddesi ile eklenen "Aday sürücülük" başlıklı Ek 17. maddesinde yer alan, "aday sürücülerin sürücü belgelerinin iptal edilme (...) şartları (...) yönetmelikle düzenlenir." ibarelerinin Anayasa'nın 2. ve 38. maddelerine aykırı olduğu sonucuna varıldığından iptali talebiyle itiraz yoluyla Anayasa Mahkemesine başvurulmasına karar verilmesi gerekmiştir.

KARAR SONUCU :

Açıklanan nedenlerle;

1-2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'na 12/7/2013 tarih ve 6495 sayılı Kanun'un 22. maddesi ile eklenen "Aday sürücülük" başlıklı Ek 17. maddesinde yer alan, "aday sürücülerin sürücü belgelerinin iptal edilme (...) şartları (...) yönetmelikle düzenlenir." ibarelerinin iptali talebiyle itiraz yoluyla Anayasa Mahkemesine başvurulmasına,

2-6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 40. maddesinin 5. fıkrası uyarınca beş aya kadar Anayasa Mahkemesi'nce verilecek olan kararın bekletici mesele yapılmasına, 30/12/2024 tarihinde oyçokluğuyla karar verildi".